

ELIMINÁCIA DAŇOVÝCH ÚNIKOV PROSTREDNÍCTVOM INOVATÍVNYCH PRÍSTUPOV K DAŇOVÝM SUBJEKTOM

ELIMINATION OF TAX EVASION THROUGH INNOVATIVE APPROACHES TO THE TAX SUBJECTS¹

ANNA SCHULTZOVÁ

Prof. Ing. Anna Schultzová, PhD., Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave,
tel.: +421 267 291 374, e-mail: anna.schultzova@euba.sk

MARCELA RABATINOVÁ

Ing. Marcela Rabatinová, PhD., Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, tel.:
+421 267 291 146, e-mail: marcela.rabatinova@euba.sk

PETER BENKO

Ing. Peter Benko, Katedra financií, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, tel.:
+421 267 291 381, e-mail: peter.benko@euba.sk

Abstract

Researches focused on more effective tax collection remains topical, relevant and necessary. Tax evasions are a social phenomenon in Slovakia, which is amplified by the media coverage of massive forms tax frauds. Such an environment creates the impression in the society that the tax evasion has overall social dimension. Recent research confirms the opposite and vast majority of taxpayers pay taxes under tax law. Similar conclusions have been drawn by our research, which was carried out by university students. The results of the survey point to a lower level of perceived risk of tax audits by investigated entities. Nonetheless, entities show higher rates of tax morality. In view of the above, it is necessary for the State to approach taxpayers differently on the basis of the taxpayer's measured reliability. The article describes the models, approaches and system of tax identification and their reliability.

Key words: Tax evasion. Tax collection. Tax morality. Tax authority. Tax compliance. Tax policy,

1. Úvod

Témy zamerané na oblasť daní a výberu daní sú stále aktuálnym stredobodom výskumných prác. Situácia je umocnená medializáciou rozsiahlych daňových podvodov, čím sa vytvára v spoločnosti dojem, že takéto konanie má celospoločenský charakter. Výskum v tejto oblasti ale potvrdzuje pravý opak a teda väčšina daňových subjektov si plní svoju daňovú povinnosť tak ako im ukladá zákon. Otáznou sú motivácie, ktoré vedú k takémuto rozhodovaniu sa daňových subjekt. Tieto motivácie môžu mať vnútorný charakter, prípadne môžu byť ovplyvnené vonkajšími faktormi. Významnú úlohu zohráva vnímanie daňových orgánov daňovníkmi. Preto niektorí ekonómovia odporúčajú daňovým orgánom nové alternatívne prístupy presadzovania práva ako služby k vzájomnej dôvere daňovníka a daňového úradníka, s cieľom zlepšiť pozitívne vnímanie daňových úradov.² (Alm a Torgler 2011) Dôležitou súčasťou budovania nových vzťahov s daňovníkmi sú i koncepcie na skvalitnenie a zvýšenie poznatkov o daňových zákonoch, vytvorenie pozitívnejších postojov k daňovým otázkam a

¹ Príspevok je výstupom projektu APVV -15-0322 „Konkurencieschopnosť, ekonomický rast a prežitie firiem“.

² Medzi takéto služby môžu patriť napríklad horúce linky, webové stránky, prípadne využitie sociálnych sietí, prípadne klientske centrá.

zvýšenie vnímania spravodlivosti. S takýmito iniciatívami prichádzali krajiny ako USA a Austrália.³

Subjekty rôzne reagujú na externé či vnútorné motívy, ktoré ovplyvňujú ich konanie. Vykazujú rozdielny vzťah k riziku a odlišný postoj k daňovým otázkam. Firmy alebo samostatne zárobkovo činné osoby majú viac príležitostí zapojiť sa do daňových únikov a majú nižšiu daňovú morálku (Torgler 2007). Vzhľadom na to sa javí ako nevyhnutnosť, merať spoľahlivosť subjektov pri plnení si daňových povinností. Vzťah medzi daňovníkom a daňovým úradom je v takomto prípade vnímaný spravodlivejšie.

2. Manažment rizika daňovej spoľahlivosti

Za účelom identifikácie rizikových subjektov a eliminácie daňových únikov a podvodov sa aktivita krajín upriamila na úroveň plnenia daňových povinností (tax compliance). Daňové inštitúcie vytýčili 4 základné platformy spolupráce s daňovými subjektmi⁴

- Registrácia subjektov na daňové účely,
- Podávanie daňových priznaní v lehotách stanovených zákonom,
- Správne nahlásenie daňových záväzkov,
- Platenie daní včas a v plnej výške.

V záujme efektívnejšieho naplňovania týchto cieľov došlo k postupnej eliminácii represívnych metód kontroly subjektov založených na ich neustálom preverovaní a kontrole. Štáty začali presadzovať nový prístup „komunikácie“ daňových orgánov a subjektov prostredníctvom uplatňovania programu „manažmentu rizika daňovej spoľahlivosti“ (compliance risk management) subjektov. Jeho hlavným zámerom je identifikovať a následne vhodným spôsobom reagovať na najčastejšie riziká v daňovom systéme. Konečným cieľom je dosiahnuť čo najvyššie možné dobrovoľné plnenie daňových povinností subjektov. Zámerom tohto programu je tiež dosiahnutie optimálneho dobrovoľného plnenia daňových povinností vhodnou rovnováhou medzi programami zameranými na vzdelávanie, asistenciu daňovníkov, legislatívu a rizikovo založenými overovacími programami.⁵

Na identifikáciu rizík v daňovom systéme sú daňové subjekty rozdelené do skupín zohľadňujúcich ich spoločné charakteristiky a potenciálne riziká.⁶ Pri identifikácii rizík jednotlivých segmentov využívajú daňové správy viaceré zdroje ako sú daňové priznania, finančné výkazy, informácie od sociálnej poisťovne ako aj tretích strán (banky). Ohodnotenie jednotlivých rizík sa vykonáva pomocou prístupu zhora-nadol alebo zdola-nahor.⁷

Analýza správania sa daňových subjektov v kontexte plnenia si daňových povinností je zameraná na zisťovanie prioritných príčin nespoľahlivosti daňových subjektov. Od tohto zistenia sa potom môžu odvíjať vhodne cielené stratégie podporujúce dodržiavanie daňových predpisov. Na tento účel daňové inštitúcie často využívajú tzv. model daňovej spoľahlivosti

³ V Austrálii sa pri budovaní nových vzájomných vzťahov medzi daňovým subjektom a daňovým úradom, uplatnil nástroj s názvom Charta daňovníkov (Austrálsky daňový úrad, 1997). Charta stanovila 12 práv daňových subjektov a zaviazala daňových úradníkov k tomu, aby zaobchádzali so subjektmi spravodlivo a rozumne, aby vysvetlili svoje rozhodnutia, odpovedali na otázky a poskytovali spoľahlivé informácie, rešpektovali daňové subjekty, minimalizovali náklady spojené s daňovou povinnosťou subjektu.

⁴ OECD. 2017. *Tax Compliance and Tax Accounting System*. 2017. Dostupné na internete: <<http://www.oecd.org/tax/administration/45045662.pdf>>

⁵ IMF. 2017. *Revenue Administration: Developing a Taxpayer Compliance Program*. 2017. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/tnm/2010/tnm1017.pdf>>

⁶ Najskôr je potrebné vykonať segmentáciu týkajúcu sa formy podnikateľských alebo iných aktivít subjektu (či ide o spoločnosť, fyzickú osobu, neziskovú organizáciu a pod.). Následne sú subjekty delené do viacerých čiastkových skupín (vzhľadom na veľkosť, právnu formu, sektor a i.).

⁷ metódy zhora-nadol sa riešia na strategickej úrovni, zdola-nahor sa riešia na operatívnej úrovni

(compliance model). Výhodou tohto modelu je, že umožňuje lepšie pochopiť motiváciu, ktorá jednu skupinu daňovníkov vedie k rešpektovaniu zákonom stanovených povinností a druhú k opačnému konaniu.

3. Model spoľahlivosti daňových subjektov

Ak sa má v rámci politiky výberu dane zmeniť prístup k daňovníkom je nevyhnutné preukázať určitú spravodlivosť a primeranosť tým, ktorí sú ochotní spolupracovať a upriamiť pozornosť a zdroje, kapacity na tých, ktorí zámerne ignorujú svoje daňové povinnosti. Príkladom môže byť austrálsky daňový model implementovaný na konci 90 rokov 20. storočia, ktorý vychádzal z prác austrálskych vedeckých pracovníkov na austrálskej národnej univerzite, ako aj z rozsiahlej vedeckej literatúry (napríklad Coleman a Freeman, 1997).⁸ Model spoľahlivosti daňových subjektov má dve časti.⁹ Jedna sa týka faktorov ovplyvňujúcich správanie sa daňových subjektov a druhá zohľadňuje pyramídu daňovej spoľahlivosti.

Faktory, ktoré majú významný dopad na správanie sa daňových subjektov sa stali predmetom skúmania rôznych autorov a v ich štúdiách boli identifikované dva hlavné prístupy.

Jeden prístup zohľadňuje vplyv ekonomického aspektu na správanie sa subjektov. V rámci neho rozlišujeme štyri ekonomické faktory¹⁰:

- Daňové zaťaženie – v prípade, že daňovník dlží sumu, ktorá zodpovedá jeho finančným možnostiam, bude ochotný daň zaplatiť. Ak výška dane ohrozuje podnikateľské aktivity, bude snažiť dani vyhnúť.
- Náklady súvisiace s platením daní – sem zaraďujeme výdavky na daňových poradcov, účtovníkov, audítorov, čas potrebný na vyplnenie daňových priznaní a pod.
- Zastrážujúce prostriedky – pod nimi rozumieme finančné pokuty, penále, hrozbu trestného stíhania, ktoré majú významný i keď časovo obmedzený efekt na správanie sa daňovníkov.
- Stimuly – predstavujú pozitívny vplyv na výber daní.

Druhý prístup sa zameriava skôr na behaviorálne aspekty správania subjektov súvisiace s výberom daní. Zohľadňuje ich sociálne a psychologické prvky. V rámci tohto prístupu rozlišujeme štyri faktory¹¹:

- Individuálne rozdiely – spoľahlivosť zo strany subjektov je ovplyvnená osobnými charakteristikami ako napríklad vek, pohlavie, vzdelanostná úroveň a i.
- Vnímanie nespravodlivosti – v prípade, že daňový subjekt považuje daňový systém za nespravodlivý, má skúsenosti s nespravodlivým zaobchádzaním, zvyšuje sa u neho neochota plniť si daňové záväzky.
- Vnímanie minimálneho rizika – pravdepodobnosť daňových únikov sa zvyšuje vyššou príležitosťou k vyhýbaniu sa plateniu daní a nižším rizikom odhalenia jeho správania

⁸ Iniciatíva zmien v prístupe daňového úradu mala zároveň pochopiť obchodné profily daňových subjektov, charakter a povahu odvetvia (ako jedného z ekonomických faktorov, ktoré ovplyvňujú tento prostredie daného odvetvia a spoločnosť v širšom zmysle), a psychologické a sociologické faktory, ktoré determinujú rozhodnutia daňových subjektov pri plnení si svojich daňových povinností.

⁹ RUSSEL, B. 2010. *Revenue Administration: Developing a Taxpayer Compliance Program*. Washington, D.C. : IMF Publications Services, 2010. 16 s. ISBN 978-1-4552-3.

¹⁰ BĂTRÂNCEA, L. 2012. Understanding the Determinants of Tax Compliance Behavior. In *The USV Annals of Economics and Public Administration*. ISSN 2285-3332-3847, 2012, vol. 12, no. 1, p. 201-210.

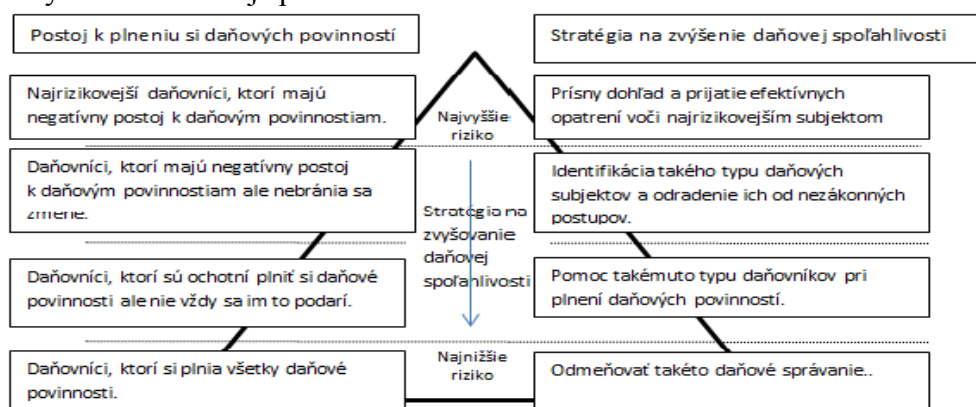
¹¹ OECD. 2017. *Managing and Improving Tax Compliance*. 2017. Dostupné na internete: <<http://www.oecd.org/tax/administration/33818656.pdf>>

- Podstupovanie rizika – niektorí daňovníci vnímajú daňové záväzky ako vhodnú príležitosť na testovanie ich schopností vyhnúť sa odhaleniu a plateniu daní.

4. Pyramída daňovej spoľahlivosti

Do akej miery daňové subjekty plnia zákonom stanovené povinnosti a spolupracujú s príslušnými orgánmi znázorňuje pyramída daňovej spoľahlivosti. Jej prínosom je uľahčenie odhalenia neplnenia daňových povinností a následné možné odvrátenie rizík vyplývajúcich z nespoľahlivosti niektorých daňovníkov. Samotná segmentácia sa vykonáva na základe podrobnej analýzy údajov o daňovom subjekte vykonávanej daňovou správou. Prístupy pyramídy daňovej spoľahlivosti sa vzťahujú ako na fyzické osoby, tak aj na právnické osoby. V pyramíde daňovej spoľahlivosti sú daňovníci rozdelení do 4 skupín.

Schéma 2: Pyramída daňovej spoľahlivosti



Zdroj: Spracované podľa: <http://www.oecd.org/tax/administration/45045662.pdf>

Na vrchu pyramídy sú umiestnení najrizikovejší daňovníci. Ich negatívny postoj k povinnostiam zvyčajne úzko súvisí s negatívnymi skúsenosťami a názormi na konanie vlády v daňovej oblasti. Táto skupina si vyžaduje obzvlášť prísny dohľad, ktorý by v tomto prípade mohol byť sám o sebe účinnou stratégiou na zvýšenie daňovej spoľahlivosti.

Nasleduje skupina daňovníkov, ktorá sa podobne ako v predchádzajúcom prípade vyznačuje negatívnym postojom k daňovým povinnostiam, no zároveň sa nebráni zmene po splnení určitých podmienok. Najväčší problém vidia v samotnom daňovom systéme, ktorí považujú za nespravodlivý, vysoko zaťažujúci a málo flexibilný. Tretia skupina nachádzajúca sa v spodnej časti pyramídy sa vyznačuje ochotou vo vzťahu k plneniu daňových záväzkov, a vo väčšine prípadov sú to subjekty, ktoré si plnia svoju daňovú povinnosť. Ide zvyčajne o informované a daňovo vzdelané subjekty, ktoré sa však za určitých okolností dostávajú do ťažkostí a preto nie sú vždy schopní zachovať sa tak, ako sa od nich očakáva. Na úplnom konci pyramídy sú najvzornejšie subjekty, ktorí vedome podporujú systém, akceptujú legitímnu úlohu daňových inštitúcií a prejavujú im dôveru.

Je nutné poznamenať, že subjekty môžu zaujať akýkoľvek z vyššie spomínaných postojov v rozdielnom čase. Postoje jednotlivcov alebo celej skupiny totiž nie sú fixné, ale odrážajú interakciu medzi nimi a príslušnými orgánmi. Rovnako je segmentácia do veľkej miery ovplyvnená intervenciou tretích strán. Typickým príkladom sú zamestnanci, ktorí sú vo väčšine prípadov považovaní za spoľahlivých. Obdobný systém daňovej spoľahlivosti využíva napríklad Rakúska daňová a colná správa alebo Dánska daňová správa.¹²

¹² Dánsky model pyramídy spoľahlivosti pri rozdelení daňových subjektov do štyroch segmentov rizikovosti využíva prediktívne metódy. Rakúsky model pyramídy spoľahlivosti zase v rámci segmentácie skúma, či v prípade subjektu dochádza k dobrovoľnému plneniu jeho daňových povinností, vyhýbaniu sa daňovým

5. Systém indikácie daňových subjektov

Pretože nie je možné preskúmať všetky daňové priznania podrobnejšie, je dôležité identifikovať tie subjekty, u ktorých dochádza k najväčším odchýlkam. Niektoré daňové authority na tento účel využívajú tzv. systému indikácie daňových subjektov (flag system), ktorý je viac sofistikovanejší a cielenejší ako pyramída spoľahlivosti. V rámci systému indikácie daňových subjektov sa na odhalenie takýchto daňových priznaní využíva špeciálny počítačový program, ktorý preskúma všetky daňové priznania a následne priradí indikátory (flags) tým subjektom, ktoré „vykazujú podozrivé správanie“ alebo vyvíjajú podnikateľské aktivity, pri ktorých dochádza častejšie k daňovým únikom (napr. príjmy SZČO). Takáto cieľená selekcia zvyšuje pravdepodobnosť úspešnosti kontroly a následného odhalenia daňových únikov. Systém indikácie daňových subjektov sa môže opierať o údaje, ktoré vychádzajú z rozdielu medzi príjmom priznaným v daňovom priznaní a predbežným odhadom príjmu na základe minuloročných odhadov alebo z nesúladu medzi úrovňou príjmu a spotrebou, ale i zo sociálno-ekonomických faktorov ktoré vplyvávajú na efektívnosť výberu daní.¹³ Po fáze identifikácie najvýznamnejších rizík spojených s daňovou spoľahlivosťou a vytýčení hlavných faktorov ovplyvňujúcich správanie sa daňových subjektov, môžu daňové správy pristúpiť k určeniu vhodnej stratégie na zmiernenie týchto rizík.

Zvolená stratégia musí čo najlepším a efektívnym spôsobom odpovedať na príčiny nespôľupráce zo strany subjektov.¹⁴ Pri zavádzaní zvolenej stratégie je nutné, aby daňové správy vedeli odpovedať na otázky typu¹⁵:

- Je interpretácia daňového práva pochopená a akceptovaná?
- Je možné dosiahnuť jednoduchosť a nižšie náklady pri plnení daňovej povinnosti tým, že subjektom budú poskytnuté vzdelávacie materiály a svojpomocné nástroje ako benchmarking a on-line kalkulačky?
- Je možné identifikovať skupinu subjektov, ktorí sa snažia plniť si svoje záväzky, aj keď nie sú vždy úspešní ?
- Majú zamestnanci daňových správ dostatočné zručnosti a podporné nástroje na výkon auditu a činností zamarených na vymáhanie daňových nedoplatkov?¹⁶

Vypracovaná stratégia by mala zahŕňať všetky identifikované riziká, charakter a načasovanie ich riešenia, zdroje vyčlenené na tieto aktivity, indikátory výkonnosti a opatrenia na monitorovanie a hodnotenie výsledkov. V rámci poslednej fázy sa monitoruje účinnosť zvolených opatrení a zároveň sa hodnotia dosiahnuté výsledky. Prípadne zistené nedostatky je potrebné preskúmať a zabudovať do budúceho plánovacieho procesu. Všetky informácie

povinnosti, daňovým únikom alebo organizovanému zločinu. Od zistenia skutočností sa odvíja následné zaradenie subjektu do jedného zo štyroch segmentov a tiež rozdielny prístup zo strany Rakúskej daňovej a colnej správy.

¹³ EUROPEAN COMMISSION. 2017. *Improving Tax Governance in EU Member States: Criteria for Successful Policies*. 2017. Dostupné na internete:

<http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp114_en.pdf>

¹⁴ Aj napriek tomu, že samotná stratégia môže byť sama o sebe efektívna, nemusí predstavovať najlepšie a najúčinné riešenie v každej situácii. Napríklad, ak k daňovým únikom došlo zámerne, následné vzdelávanie daňovníkov s najväčšou pravdepodobnosťou neprinesie želaný efekt. Z toho dôvodu by zvolené stratégie mali predstavovať optimálnu kombináciu reakcií (napr. vzdelanie, lepšie a jednoduchšie zákony a postupy, vymáhanie, peňažné sankcie), tak, aby sa dosiahol čo najširší efekt na dodržiavanie daňových záväzkov v rámci najširších skupín daňových subjektov.

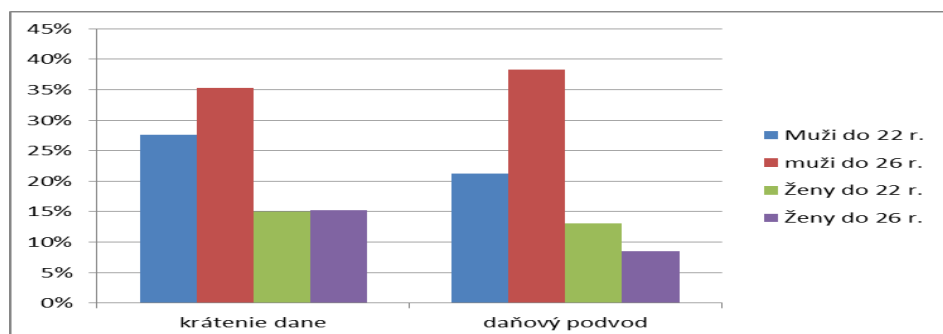
¹⁵ IMF. 2017. *Revenue Administration: Developing a Taxpayer Compliance Program*. 2017. Dostupné na internete:< <https://www.imf.org/external/pubs/ft/tmm/2010/tmm1017.pdf>>

¹⁶ Rovnako dôležité je po každej implementácii zvolenej stratégie vytýčiť indikátory výkonnosti, ktoré predstavujú významný prostriedok hodnotenia celkovej efektívnosti stratégie. Tieto indikátory musia spĺňať určité vlastnosti (merateľnosť, relevantnosť, dosiahnuteľnosť, časová ohraničenosť).

vyplývajúce z tejto činnosti sú zhrnuté v pravidelných správach. Tie slúžia predovšetkým ako podklad pri prijímaní ďalších rozhodnutí. Aktualizácia samotného programu by sa mala vykonávať na ročnej báze. Tým sa zabezpečí rýchla a účinná reakcia na novovzniknuté riziká.

6. Daňová morálka

Prieskum vykonaný na vzorke 247 študentoch, ktorý sa uskutočnil na Ekonomickej univerzite v Bratislave, bol cielený na skúmanie postojov subjektov k daňovým podvodom a kráteniu dane (úprava základu dane na základe rady kamaráta). Zároveň sme sa zamerali na vnímanie efektívnosti daňových kontrol v podmienkach Slovenskej republiky. Táto metóda výskumu má rezervy a v určitej miere skresľuje skutočný postoj k predmetným javom. Hlavným nedostatkom môže byť samotné vnímanie seba samého ako čestného človeka a prezentácia takéhoto postoja verejnosti. Preto bude dôležité overiť dané výsledky inými metódami výskumu. Predpokladáme, že väčšina subjektov má vysokú daňovú morálku, pričom na tento fakt nebude mať vplyv vnímanie kontrolných mechanizmov daňových orgánov ako neefektívne. Tento predpoklad sa vo výskume potvrdil a aj napriek skutočnosti, že až 87% respondentov resp. 85% respondentiek považuje daňové kontrolné mechanizmy za neefektívne, vykázalo 72 % subjektov resp. 88% subjektov vysokú daňovú morálku. Výskum potvrdil vyššiu daňovú morálku v prípade žien (až 88% žien) a nižšiu v prípade mužov (72% mužov má vyššiu daňovú morálku). Táto skutočnosť je ovplyvnená averziou k riziku, kde muži sú ochotnejší podstúpiť vyššie riziko než ženy.



Graf 1. Postoj subjektov k daňovým podvodom a kráteniu daní.

Zdroj: Vlastné spracovanie.

Pojem daňový podvod bol vnímaný negatívnejšie než krátenie dane úpravou základu dane, pričom najčastejším odôvodnením bola reputácia daného subjektu, vyššie vnímané riziko než krátením dane skrz úpravu základu dane. Spoluprácu pri vyšetrovaní a objasnení daňového podvodu označilo približne 20% subjektov. Pri tejto otázke veľkú úlohu zohrala nedôvera v orgány činné v trestnom konaní resp. korupcia. Analýza vyššie uvedeného prieskumu poukazuje na rozdielne postoje a motivácie, dôvody, ktoré majú vplyv na daňovú morálku. Diverzita daňových subjektov nám naznačuje nevyhnutnosť implementácie nových prístupov k subjektom zo strany daňových orgánov. Na základe výskumu v súčasnosti nie je možné tieto závery implementovať všeobecne na spoločnosť, na druhej strane môžu naznačiť určité aspekty, ktoré zohrávajú úlohu pri výbere daní. Vnímanie správcu dane z pohľadu daňovníka je významný faktor. Finančná správa by si mala vybudovať status dôveryhodného partnera, ktorý je nápomocný subjektom pri plnení si svojich daňových povinností.

Záver

Medzi faktory, ktoré ovplyvňujú postoj k plateniu daní je niekoľko. Ako naznačuje výskum, medzi tie najdôležitejšie môžu patriť spoločenské normy, osobné postoje a hodnoty, korupcia, dôvera v daňové orgány a dôvera vo verejné inštitúcie. Subjekty, ktoré vykazovali

vyššiu daňovú morálku kládli dôraz na spoločenskú reputáciu, osobné normy a postoje. Subjekty s nižšou daňovou morálkou boli ovplyvnené vonkajšími faktormi ako korupcia, zároveň veľkú úlohu zohrávala pravdepodobnosť kontroly. Subjekty s najnižšou daňovou morálkou posudzovali ekonomický profit a náklady, ktoré sú spojené s konaním v rozpore so zákonom. Výsledky výskumu neboli ovplyvnené ani v prípade, že sankcia za podvod bola uložená trestom odňatia slobody (ako odôvodnenie študenti používali príklad účinnej ľútosti). Efektívnejší výber daní môže správca dane dosiahnuť práve poznaním daňovej morálky jednotlivých subjektov. Na identifikáciu daňovej spoľahlivosti môže použiť pyramídu daňovej spoľahlivosti, na základe ktorej si rozdelí daňové subjekty do kategórií podľa rizika. Elektronizácia procesu výberu dane a identifikáciu spoľahlivosti daňových subjektov zjednodušuje. Mnohé daňové autority dnes na identifikáciu rizikových subjektov a transakcií využívajú napr. „data mining“, systém indikácie daňových subjektov (flag system). Prostredníctvom týchto nástrojov je možné kategorizovať subjekty na základe priradenia rizikových váhach a v konečnom dôsledku určiť tak daňovú spoľahlivosť daného subjektu. Na základe uvedených kritérií a priradenej spoľahlivosti následne správca dane aplikuje stratégiu prístupu k subjektu, ktorá najefektívnejšie zamedzí konaniu v rozpore so zákonom, respektíve zvýši výber dane.

Literatúra

- [1] ALM, J. TORGLER, B. 2011. Do Ethics Matter? Tax Compliance and Morality. In Journal of Business Ethics. ISSN 1573-0697, 2011. vol.101, p. 635–651
- [2] BĂTRÂNCEA, L. 2012. Understanding the Determinants of Tax Compliance Behavior. In The USV Annals of Economics and Public Administration. ISSN 2285-3332-3847, 2012, vol. 12, no. 1, p. 201-210.
- [3] RUSSEL, B. 2010. Revenue Administration: Developing a Taxpayer Compliance Program. Washington, D.C. : IMF Publications Services, 2010. ISBN 978-1-4552-3.
- [4] SJÖGREN, H – SKOGH, G. 2004. New Perspective on Economic Crime. Cheltenham : Edward Elgar pub, 2004. ISBN 978-184376-645-2.
- [5] TORGLER, B. 2007. Tax Compliance and Tax morale: A Theoretical and Empirical Analysis: Edward Elgar Publishing.2007.ISBN 978-184720-720-3. s.307.
- [6] EUROPEAN COMMISSION. 2017. *Improving Tax Governance in EU Member States: Criteria for Successful Policies*. 2017. Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp114_en.pdf
- [7] IMF: *Revenue Administration: Developing a Taxpayer Compliance Program*. 2017.[cit. 2017-10-17]. Dostupné na internete: <<https://www.imf.org/external/pubs/ft/tnm/2010/tnm1017.pdf>>
- [8] OECD: *Tax Compliance and Tax Accounting System*. 2017.[cit. 2017-10-17]. Dostupné na internete: <<http://www.oecd.org/tax/administration/45045662.pdf>>
- [9] OECD: *Managing and Improving Tax Compliance*. 2017.[cit. 2017-10-17]. Dostupné na internete: < <http://www.oecd.org/tax/administration/33818656.pdf>>